

InnerSound New Arts Festival – Evenimente paralele

Ediția de față a inclus, conform obiceiului, o serie de workshopuri și prezentări (ale unor compozitori deopotrivă artiști-performeri și/sau multimedia).

1. O cameră foto – funcțională! – dintr-o cutie de chibrituri? Posibil și realizabil!

Evenimentul-satelit ce a precedat festivalul (respectiv seria de concerte) a fost o incursiune în inedit, pe care InnerSound îl explorează în mod constant și ni-l aduce aproape: un workshop numit „**The Handmade Image**” (27-28 august; intrarea liberă), susținut de **Rowan Tara de Freitas** (Marea Britanie/Germania), o tânără și energică artistă vizuală. Atelierul de „fotografie experimentală și prietenoasă cu natura” ne-a adus nouă, celor 12 participanți (variați ca vârstă și origini profesionale; doi muzicieni și o majoritate deja experimentată în fotografie – eu mă pot include în ambele categorii) cunoștințele și materialele necesare atât pentru „asamblarea” unei camere foto utilizând materiale reciclate, cât și pentru dezvoltarea, cu materiale biodegradabile, a imaginilor obținute.

Ziua întâi. Pe mese ne așteptau „porțiile” individuale: o cutie de chibrituri, foarfecă / cutter, marker negru, o rolă de film alb-negru nou-nouță (în cutie), o canistră (trebuie să o numesc astfel) de film goală, scotch izolator negru (bun prieten și inamic deopotrivă...), riglă, o fâșie de folie metalică ce în altă viață a fost capacul unei cutii de iaurt, un cerculeț

sursă de lumină: cutia înnegrită cu marker, tot aparatul fiind izolat temeinic și înfășurat în scotchul izolator. Pe cutia propriu zisă se află, în partea din față, o micuță fereastră peste care e lipită folia metalică de la iaurt (de asemenea înnegrită), în care se află o împunsătură cu un ac; diametrul ideal ar fi de... 0.2mm! Acela este „obiectivul” nostru! (cu ghilimele, căci nu există obiectiv ori lentilă de vreun fel). Pe acolo trece lumina, informația, ceea ce vrem să fotografiam. Dar doar când vrem noi, desigur: acțiunea de a fotografia are loc prin ridicarea și coborârea rapidă a unei „ușițe” (un dreptunghi vertical, provenind de la cutia de carton a filmului nou), prinsă în acest sistem. Ar mai fi câteva lucruri de zis, dar mă voi opri aici. Odată încheiat procesul de asamblare (destul de intens!), am ieșit cu toții în Cișmigiu pentru a aduna câteva cadre și mai ales pentru a afla cum se face asta.

Ziua a doua. De te apropiai de Mediateca de la Conservator, descopereai cu surpriză că mirosul intens de cafea nu vine de la vreo cafenea ori terasă, ci de la o echipă muncind de zor să dezvolpeze film fotografic! Nu, nu o beam nici noi, era „băută” chiar de film. Bicarbonat de sodiu, vitamina C, cafea (+ apă): acestea sunt ingredientele cu care am dezvoltat filmul alb-negru (la cel color e mai complicat). În loc de cafea funcționează și ceaiul verde sau negru (foarte concentrat) sau... vinul! Cel din urmă a fost folosit de doi dintre colegi. Dar până la dezvoltat trebuia scos filmul din aparat... în întuneric total! Nu mai descriu și aceste aventuri; ne-am descurcat cu toții foarte bine (Rowan a zis că dintre toate grupurile de această dimensiune cu care a lucrat, noi ne-am mișcat cel mai repede; era chiar uimică de ușurința cu care am mănuit acele dispozitive circulare de rotit filmul); de

menționat că era un domn printre noi, expert în astfel de lucruri, care ne-a ajutat cu materiale și ponturi. Acum, dezvoltarea propriu zisă: am turnat „supă” de cafea și am rotit cutia în care se afla, acum, filmul (o cutie specială, izolată de lumină, în care filmul stă așezat pe un fel de spirală... pus acolo pe întuneric) de două ori la fiecare 15 secunde timp de... 20 de minute. Cu cronometru, pe telefon. Evident, nu eram sincronizați și, întrucât, după fiecare serie de rotiri trebuia să batem canistra de masă de două ori, efectul sonor era destul de interesant! Mai sar peste niște pași; în final filmele noastre stăteau atârinate la uscat pe o sfoară... Iar noi stăteam cu emoții: oare mi-a ieșit ceva? După atâta muncă – și prin atâția pași – sunt multe lucruri nefaste ce pot afecta negativ rezultatul, mici scăpări, neatenție, sau pur și simplu ceva nu a funcționat (poate nu am izolat aparatul destul de bine de lumină, poate s-a întâmplat ceva greșit la dezvoltare etc). Rezultatele au fost interesante, destul de clare (mie mi-au ieșit doar câteva imagini).

În epoca vitezei și a tehnologiei, a construi ceva cu mâinile tale devine un fel de terapie. Meritul InnerSound este de a aduce împreună aceste abordări și direcții aparent diametral opuse: analog vs. digital, tehnologie vs. tradiție, automatizat / generat vs. manual... și de a arăta cum pot coexista armonios.

2. De la arta savantă izolată la cultura participativă

În data de 30 august, la ora 11, a avut loc, la Institutul Francez, prezentarea violonistei (o putem numi chiar performer) **Barbara Lüneburg** (Germania/Austria), respectiv a proiectului de cercetare *TransCoding – From 'Highbrow Art' to Participatory Culture*, având ca subiect identitatea și multiplele sale fațete, arta participativă și potențialul acesteia

Barbara Lüneburg



foto: Ovidiu Matiu

spiralat provenind dintr-o *spirală* de plastic de la vreun caiet / document. Câteva ore bune au constat într-o intensă concentrare de tăiat, măsurat, lipit, lipit și iar lipit cu scotch izolator, camera foto era gata de a fi folosită! Totuși, de ce cutia de chibrituri? Nu e nimic excentric: întâmplător are dimensiunea perfectă pentru filmul de 35mm.

E dificil să descriu cum arată și cum funcționează o asemenea „jucărie”, dar voi încerca: de o parte și de alta a cutiei se află cele două canistre de film, marginea filmului nou și cea a filmului vechi (din care a rămas doar atât, marginea: canistra este goală, filmul anterior a fost tăiat și a rămas acest capăt) sunt lipite cu scotch transparent; filmul glisează – fiind învârtit cu cheia! (o altă componentă ce are dimensiunea perfectă pentru această misiune) prin cutie, cadru cu cadru, din canistra nouă fiind trasă în cea veche, goală. TOTUL este, în mod absolut esențial, izolat de orice

de a atinge un public tânăr prin intermediul social media. Din păcate nu am putut ajunge la scurta prezentare (singurul eveniment din festival la care nu am fost). Performance-ul acesteia a avut loc în aceeași zi, de la ora 19:00, la Cinema Elvire Popesco.

3. Scurtă incursiune în muzica de film

În aceeași zi de 30 august a avut loc, la sala Lipatti a UNMB, de la ora 15:00, prezentarea **Anei Giurgiu-Bondue** (România/Franța), intitulată „**Aspecte componistice în creația muzicii de film**”, cu un dublu aspect: pe de o parte o scurtă explicare a istoriei muzicii de film, cum era realizată

spune, dar *răspundem* spuselor celorlalți. De altfel, există categorii de *vorbi*; tipuri diferite de a vorbi, în funcție de contextul social - și acestea pot fi traduse în termeni muzicali: un ritm *rubato* are loc într-un context intim, fiind mai personal; intonația monotonă aparține unui context formal etc. În cele din urmă, sistemul creat are o importantă componentă interactivă, dialogul are loc între interpret și computer; cel din urmă poate „cânta” o astfel de traducere (care poate fi chiar o voce puternic procesată, fără a fi recognoscibilă sursa), contrapunctată de interpret, sau invers: interpretul expune o *frază* (la pian) căreia computerul îi *răspunde* (unei afirmații? unei întrebări? conform analizei, computerul alege o variantă probabilă de răspuns, o variantă *plauzibilă*).

Un proiect foarte interesant (sigur, aici e un scurt și anost rezumat din care probabil că am scăpat multe idei meritorii), despre care eram sceptică la început, întrucât nu mi se păreau idei noi – în scurt timp am fost convinsă, prin posibilitățile și potențialul de aplicare, prin cercetarea aprofundată dar și prin prisma muzicală prin care comunicarea verbală este văzută aici.

Performance-ul, pentru pian preparat și procesare în timp real, lui Daniel Formo a avut loc pe 1 septembrie, la Teatrul Apollo111. Trebuie să adaug că a fost o experiență inedită, ca din altă lume (iar pentru mine nu mai e nimic straniu acum... sunt imunizată!), nu e doar o curiozitate tehnică, e



muzica filmelor mute șamd, pe de altă parte prezentarea propriei creații (ce constă într-o varietate de genuri și de stiluri; se remarcă versatilitatea compozitoarei); în ambele cazuri artista povestind cu multă *culoare* și expresivitate. Cu o seară înainte a avut loc, la Cinema Elvire Popesco, proiecția filmului mut *Shoulder arms* (1918), de (și cu) Charlie Chaplin, pentru care compozitoarea a scris propria variantă de muzică – în *ton* cu stilul vremii, dar infuzat de modernitate (deloc băător la ochi, armonizat cu întregul) – pe care aceasta, deopotrivă pianistă, a interpretat-o live! Un moment minunat, o inițiativă pe care o aplaud. Autoarea ne-a prezentat și procesul abordării acestui film, explicând alegerile sale componistice în contextul filmului.

4. Orchestra vorbirii

Compozitorul norvegian **Daniel Formo** ne-a prezentat, pe 31 august (la sala Lipatti a UNMB), proiectul său de cercetare numit *Orchestra of speech*, ce are ca subiect relația strânsă dintre vorbire și muzică și metodele prin care, cu ajutorul tehnologiei, cea dintâi poate fi „tradusă” în cea din urmă, luând în considerare o multitudine de fațete, de la intonație la ritm, percusivitatea cuvintelor, inflexiuni, registru etc. Compozitorul a creat un program prin care, în anumiți parametri și după un anume algoritm, computerul să genereze această traducere. Un element interesant mi s-a părut ideea de a sublinia pauzele: o frază vorbită în care redate muzical sunt pauzele, spațiul negativ. Ne-a prezentat ideile pe care le urmărește și le aplică, precum și cele de la care a pornit pentru a-și contura studiul: de exemplu faptul că limbajul muzical ar fi primul pe care îl învățăm; un bebeluș încă nu pricepe sensurile cuvintelor, dar înțelege intonația, iar vorbirea adresată acestuia tinde să fie exagerată în acest sens, având în cele din urmă o structură melodică, într-un anumit înțeles. O altă idee este *improvizația ca dialog*: pe de o parte dialogul dintre interpreți, pe de alta improvizația pe care o realizăm în conversație, căci nu știm dinainte ce vom



muzică, dar în alți parametri decât cei la care ne putem raporta când spunem „muzică”. E atât de minunat că *muzica* e atât de mare și poate fi atât de multe lucruri complet diferite!

Irina VESA

Balaurul de la hotar

Alegerea unei teme pentru un festival va amprenta mereu așteptările publicului, ca reper în funcție de care fiecare apreciază în ce măsură evenimentele incluse servesc acea idee, se apropie sau se îndepărtează de ea.

Tema marginilor propusă anul acesta de **InnerSound New Arts Festival** mi s-a părut de la început foarte puternică, având un mesaj de oferit, la o scară largă, contextului cultural actual.